ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
ЗДОРОВ'Я ТА ТУРИЗМУ
Силабус навчальної дисципліни

Декан факультету
фізичного виховання,
здоров'я та туризму

_____ М.В. Маліков_
(підпис) (ініціали та прізвище)

«31» серпня 2026___

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНАТОМІЯ, ФІЗІОЛОГІЯ ДИТИНИ З ОСНОВАМИ ГІГІЄНИ ТА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

підготовки бакалаврів денної (очної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
освітньо-професійна програма «Логопедія»
спеціальності А6 «Спеціальна освіта»
спеціалізації «Логопедія»
(шифр і назва)
освітньо-професійна програма_«Логопедія»

Викладач: Дорошенко Вероніка Вадимівна, доцент, к.н.ф.в., доцент
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри медико-біологічних основ фізичної культури та спорту_
Протокол 1 від "31"серпня 2026 р.
Завідувач кафедри_____
_____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Соловйова Т.Г.
(ініціали, прізвище)

2026

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
ЗДОРОВ'Я ТА ТУРИЗМУ
Силабус навчальної дисципліни

АНАТОМІЯ, ФІЗІОЛОГІЯ ДИТИНИ З ОСНОВАМИ ГІГІЄНИ ТА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Викладач: к.н.ф.в., доц. Вероніка Вадимівна Дорошенко
Кафедра: МБОФКС, 4-й корп. ЗНУ, ауд. 119 (1й поверх)
Email: dornika@i.ua
Телефон: 0506569247

1. Опис навчальної дисципліни

Педагог (учитель, вихователь чи логопед) безпосередньо впливає на розвиток і соціалізацію дитини, формування стилю життя, сприятливого для збереження і зміцнення здоров'я. Все це робить актуальним формування предметної компетентності майбутніх логопедів з анатомії, фізіології дитини, основ гігієни та фізичної культури. Знаючи вікові особливості дітей, педагог (логопед) на основі закономірностей вікового розвитку може правильно навчати і всебічно виховувати їх. Без знання особливостей будови, життєвих функцій організму, який росте, умов, необхідних для нормального розвитку дитини, без знання основ гігієни не можна правильно налагодити навчально-виховну і корекційну роботу, дозувати навантаження дітей, побудувати систему занять, яка повинна виховувати здорову дитину.

Метою викладання навчальної дисципліни «**Анатомія, фізіологія дитини з основами гігієни та фізичної культури»** надати студентам комплексу знань анатомії, фізіології дитини, основ гігієни, фізичної культури та виробити навички застосування набутих знань при організації навчальної, виховної та корекційної роботи.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Анатомія, фізіологія дитини з основами гігієни та фізичної культури» є:

- ознайомитися із анатомо-морфологічними особливостями організму дитини та особливостями його функціонування, росту і розвитку у різні вікові періоди, а також гігієнічними вимогами і нормативами, необхідними у роботі педагога для збереження індивідуального здоров'я дитини;
- зрозуміти основні закономірності росту і розвитку організму дитини та значення фізичної культури, як основного засобу забезпечення оптимізації фізичного розвитку;
- набути умінь використовувати засвоєні знання для організації навчальної та корекційної роботи з дітьми у відповідності до особливостей психофізіологічного стану дитини, який змінюється у різні вікові періоди у процесі індивідуального розвитку, обґрунтовувати та дотримуватись гігієнічних заходів профілактики захворювань дитячого організму.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	**денна форма здобуття освіти**	**заочна форма здобуття освіти**
1	*2*	*3*
Статус дисципліни	**Обов'язкова**	
Семестр	1-й	1-й
Кількість кредитів ECTS	**5**	**5**
Кількість годин	150	150
Лекційні заняття	26 год.	8 год.
Практичні заняття	12 год.	8 год.
Самостійна робота	112 год.	134 год.
Консультації	щопонеділка, 14.15 (4-й корп. ЗНУ, ауд. 119 (1й поверх) або за домовленістю (очно) чи ел. поштою (dornika@i.ua) (дистанційно)	
Вид підсумкового семестрового контролю:	**залік**	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7079	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями мовленнєвого розвитку. СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності. СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами. СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності. СК-19. Здатність до проєктування індивідуальних траєкторій розвитку, соціальної адаптації та інтеграції осіб з порушеннями мовлення, відповідно до результатів психолого-педагогічної та логопедичної діагностикиРН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань. РН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями мовленнєвого розвитку з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей. РН8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, діагностико-консультативну діяльність. РН10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей. РН12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями мовленнєвого розвитку. РН20. Застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.	Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint-презентація), практичні завдання аналітичного, синтетичного та індуктивного характеру, дослідницькі методи (робота з науковими джерелами, санітарно-гігієнічними нормативними документами). Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо). Консультаційні методи: індивідуальні і групові консультації за запитами студентів; екзаменаційна консультація	Поточний контроль: накопичувальна бально-рейтингова система. (оцінювання досягнень студентів за усіма видами навчальної діяльності) Протягом семестру, під час практичних занять усне опитування; письмовий контроль, після вивчення змістових розділів, тестування на СЕЗН Moodle). Підсумковий контроль: - теоретичний блок (тестові завдання на СЕЗН Moodle); - практичний блок (виконання індивідуального практичного завдання).

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. **Загальні закономірності росту й розвитку людського організму.**

Тема 1. **Вступ. Значення анатомії, фізіології дітей з основами гігієни та фізичної культури для професійної підготовки педагогів.** Предмет, завдання, методи анатомічних та фізіологічних досліджень. Мета та завдання вікової фізіології. Визначення гігієни, її мета, завдання. Основні розділи гігієни. Поняття про гігієнічний норматив, об'єкти, що підлягають нормуванню, значення у проведенні профілактичних заходів. Визначення змісту анатомії, фізіології дитини з основами гігієни та фізичної культури. Значення анатомії, фізіології дитячого організму для педагогіки, для майбутньої професійної діяльності фахівця у галузі спеціальної освіти. Значення знань гігієни для формування професійного мислення та практичної діяльності. Коротка історія розвитку анатомії, фізіології та гігієни як наук біологічного циклу. Зв'язок з іншими дисциплінами. Місце фізичної культури в загальній культурі людства. Фізична культура як один із визначальних чинників суспільного життя, важливий елемент освіти, виховання, охорони здоров'я, соціальної сфери, тощо.

Тема 2. **Загальний огляд будови і функцій організму. Організм людини як єдине ціле**. Поняття про структурну і функціональну організацію організму. Рівні організації тіла людини: клітина, тканина, органи, система органів, організм. Будова і функції клітини. Будова і функції тканин. Регуляція функцій організму. Нервова і гуморальна регуляція функцій організму. Саморегуляція як універсальна властивість організму.

Тема 3. **Загальні закономірності росту та розвитку дітей і підлітків.** Поняття про ріст і розвиток організму. Закономірності росту і розвитку організму людини. Вплив різних чинників на ріст і розвиток дітей. Поняття про онтогенез. Основи вікової періодизації. Найхарактерніші риси різних періодів розвитку людини. Критичні періоди онтогенезу. Поняття про біологічний вік дитини, методи його визначення. Поняття про акселерацію і ретардацію. Пропорції тіла, їх зміни на різних етапах онтогенезу. Прикладне значення антропометричних досліджень. Поняття про соматоскопію. Гендерні (статеві) відмінності пропорцій тіла. Особливості фізичного розвитку дітей різного віку. Основні чинники, що впливають на фізичний розвиток. Методи оцінки фізичного розвитку.

Змістовий модуль 2. **Морфофункціональні особливості опорно-рухового апарату дитини.**

Тема 4. **Вікові морфофункціональні особливості опорно-рухового апарату дитини**. Будова та функції скелету дитини. Біологічне значення опорно-рухової системи. Загальні відомості про скелет: форма, з'єднання, будова і хімічний склад кісток, ріст кісток, частини скелета. Вікові особливості кісток та скелета. Залежність здоров'я від стану хребта.

М'язова система дитини. Загальні відомості про будову м'язів та їх основні групи у людському тілі. Біологічне значення скелетних м'язів. Будова і форма скелетних м'язів. Основні групи м'язів людського організму. Робота м'язів. Вікові особливості м'язового апарату. Профілактика захворювань і травм опорно-рухового апарату дітей. Профілактика викривлень хребта та виникнення плоскостопості у дітей.

Змістовий модуль 3. **Вікові морфофункціональні особливості серцево-судинної та дихальної системи дітей. Анатомія, фізіологія апарату голосоутворення.**

Тема 5. **Вікові морфофункціональні особливості кардіореспіраторної системи**. **Анатомія, фізіологія апарату голосоутворення.** Будова серця і судин. Цикл роботи серця. Вікові зміни серця. Рух крові по судинах. Велике і мале кола кровообігу. Вікові особливості основних гемодинамічних показників серцево-судинної системи (ЧСС, СОК, ХОК, АТ). Нервово-гуморальна регуляція кровообігу. Біологічне значення крові. Біологічне значення дихання. Загальна будова органів дихання (носова порожнина, носоглотка, гортань, трахея, бронхи, легені). Дихальні рухи (механізм вдиху і видиху). Типи дихання. Глибина і частота дихання. Газообмін у легенях і тканинах. Регуляція дихання. Особливості збудливості дихального центру у дітей. Вікові особливості будови і функції органів дихання. Гігієнічне значення носового дихання. Будова апарату голосоутворення. Периферичний відділ мовного апарату: дихальний (органи дихання, що забезпечують необхідний для голосоутворення струмінь повітря, що видихається); фонаторний (гортань з голосовими зв'язками як безпосередньо голосоутворювальний апарат); артикуляційний (надставна труба, тобто порожнини рота і носоглотки, які відіграють роль резонаторів, що підсилюють утворюваний у гортані звук і додають йому індивідуальне темброве забарвлення). Механізм голосоутворення.

Змістовий модуль 4. **Вікові морфофункціональні особливості організації нервової системи та сенсорних систем дитини. Центральний відділ мовленнєвого апарату.**

Тема 6. **Анатомія і фізіологія нервової системи дитини.**

Значення нервової системи для організму людини. Вікові особливості структури і функції нервової системи. Будова, розвиток і функціональне значення різних відділів нервової системи. Загальні відомості про нервову систему. Будова нейрону. Класифікація нейронів. Будова нейроглії, її розташування та функції. Вікові особливості. Поняття про синапс. Вікові особливості будови і функціонування. Поняття про рецептор,

рефлекторну дугу. Вікові морфофункціональні особливості периферичної нервової системи дітей. Вегетативна нервова система.

Тема 7. **Центральна нервова система. Анатомія, фізіологія і гігієна аналізаторів. Віковий аспект.** Загальна будова центральної нервової системи. Будова та функції відділів головного мозку: довгастого мозку; заднього мозку; середнього мозку; проміжного мозку; кінцевого мозку. Архітектоніка кори головного мозку. Функціональна анатомія кори головного мозку. Локалізація кіркових центрів. Властивості нервових центрів та процеси координації у ЦНС. Ретикулярна формація, лімбічна система мозку, сенсорні, моторні, асоціативні ділянки кори великих півкуль. Загальні принципи будови аналізаторів. Структура сенсорних систем. Сенсорні функції спинного мозку та стовбура мозку. Таламус як колектор усіх аферентних сенсорних шляхів. Будова і функції зорової, слухової, вестибулярної, смакової, нюхової, моторної, тактильної та температурної сенсорних систем. Вікові особливості. Значення сенсорних систем для організму людини.

Тема 8. **Вища нервова діяльність. Віковий аспект.** Поняття про вищу нервову діяльність (ВНД). Розвиток ВНД дитини. Характеристика основних етапів розвитку ВНД дитини. Особливості умовно-рефлекторної діяльності у дітей та підлітків. Типи вищої нервової діяльності. Поняття «сигнальні системи організму людини». Порівняльна характеристика сигнальних систем організму людини.

Тема 9. **Анатомія, фізіологія центрального апарату мовлення**. Поняття «сигнальні системи організму людини». Локалізація, будова центрального апарату мовлення. Роль міжпівкульової асиметрії в організації мови. Центральний відділ мовленнєвого апарату. Анатомічні особливості мозкових центрів мови. Нижні лобові звивини як рухова зона, що бере участь в утворенні усного мовлення. Верхні скроневі звивини, як мовнослухова ділянка, куди надходять звукові подразники. Потилична частина, як зорова зона, яка забезпечує засвоєння писемного мовлення. Фізіологічні основи мовлення. Процес сприйняття мови. Аналізатори, з якими тісно пов'язаний мовно-руховий аналізатор.

Змістовий модуль 5. **Вікові морфофункціональні особливості органів травної, видільної та ендокринної систем дітей. Вікові особливості обміну речовин та енергії. Гігієна харчування дітей.**

Тема 10. **Вікові морфофункціональні особливості органів травної, видільної та ендокринної систем дітей.** Вікові особливості ендокринної системи, вплив гормонів на ріст і розвиток організму. Загальні закономірності діяльності залоз внутрішньої секреції. Гуморальна регуляція функцій, ендокринні залози і їх вплив на розвиток і формування організму. Гіпофункція та гіперфункція гормонів. Вікові зміни залоз внутрішньої секреції.

Біологічне значення травлення. Система органів травлення: будова, функції. Особливості травлення у ротовій порожнині, шлунку, кишечнику. Регуляція травлення. Всмоктування у шлунково-кишковому тракті. Профілактика шлунково-кишкових захворювань у дітей.

Біологічне значення процесів виділення. Загальна характеристика органів виділення. Система сечовиділення. Будова і функції сечовидільної системи людини. Вікові особливості сечовидільної систем. Анатомія, фізіологія та гігієна шкіри. Профілактика захворювань шкіри.

Тема 11. **Вікові особливості обміну речовин та енергії. Гігієна харчування дітей.** Обмін речовин як основна функція життя. Складові метаболізму (анаболізм та катаболізм). Потреба організму в енергії. Фактори, які впливають на витрати енергії організмом. Поняття про основний обмін та методи його визначення. Особливості енергетичного обміну. Методи дослідження енерговитрат. Визначення добових витрат енергії за допомогою таблично-хронометражного методу. Обмін білків, жирів, вуглеводів. Водний і мінеральний обмін. Вітаміни. Гігієна харчування. Значення і фізіологічні принципи раціонального і збалансованого харчування. Значення основних нутрієнтів у харчуванні дітей. Фізіологічні аспекти організації харчування дітей. Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Норм фізіологічних потреб населення України в основних харчових речовинах і енергії» (2017). Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 «Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку». Вимоги до харчування дітей відповідно до санітарних регламентів для закладів освіти. Виховання у дітей правильного ставлення до їжі, санітарно-гігієнічних навичок, пов'язаних із прийманням їжі.

Змістовий модуль 6. **Фізіолого-гігієнічні основи рухової активності та загартовування дітей. Особливості терморегуляції у дітей різного віку. Значення фізичної культури у профілактиці захворювань дітей.**

Тема 12. **Особливості терморегуляції у дітей різного віку. Фізіолого-гігієнічні основи рухової активності та загартовування. Значення фізичної культури у профілактиці захворювань дітей.** Поняття про рухову активність. Біологічна потреба у русі у залежності від віку та статі дітей. Основні фактори, що формують звичну рухову активність дітей. Гігієнічне нормування рухової активності дітей. Гіподинамія та її наслідки. Нерозривність зв'язку між мовним і руховим розвитком дитини. Основні завдання фізичної культури. Значення фізичної культури у профілактиці захворювань дітей. Гігієнічні принципи нормування фізичних навантажень при заняттях фізичною культурою. Гігієнічні правила організації відпочинку дітей.

Терморегуляція. Значення для організму. Механізм дії. Особливості у дітей різного віку. Поняття загартовування. Гігієнічне значення загартовування. Основні фактори загартовування. Принципи, методи, засоби та режим загартовування з використанням природних чинників (сонячне випромінювання, повітря, вода тощо). Методики загартовування повітрям, водою, сонячним випромінюванням. Оцінка загартованості організму.

Змістовий модуль 7. **Фізіолого-гігієнічні основи раціонального режиму дня дітей різного віку. Фізіолого-гігієнічні основи організації освітнього процесу.**

Тема 13. **Фізіолого-гігієнічні основи раціонального режиму дня дітей різного віку.** Основні положення хроногігієни. Біоритми та їх значення у процесі життєдіяльності. Часова організація людини. Поняття про раціональний добовий режим. Фізіолого-гігієнічне обґрунтування режиму дня дітей, його значення. Загальна характеристика основних складових режиму дня (сон, перебування на відкритому повітрі (прогулянки), виховна та навчальна діяльність, ігрова діяльність і заняття за власним вибором (читання, заняття музикою, малюванням та іншою творчою діяльністю, спортом), самообслуговування, допомога родині, прийоми їжі, особиста гігієна).

Тема 14. **Фізіолого-гігієнічні основи організації освітнього процесу.** Гігієна як складова частина педагогічного впливу. Нормативно-правові основи гігієни дітей та підлітків. Вимоги до режиму дня у ЗДО відповідно Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів. Вимоги до режиму дня школярів відповідно до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти. Організація занять дітей різного віку. Тривалість занять, навчального дня і року для дітей різного віку. Гігієнічні вимоги до проведення занять. Значення перерв. Прояви втоми у дітей. Попередження втоми та перевтоми у дітей різного віку. Гранично допустиме навчальне навантаження на дитину у навчальних закладах.

Змістовий модуль 8. **Гігієнічні вимоги до умов навчання та виховання підростаючого покоління.**

Тема 15. **Гігієнічні умови навчання та виховання підростаючого покоління.** Чинники та умови навколишнього середовища і навчально-виховного процесу, що впливають на здоров'я дітей і підлітків. Зрушення у стані здоров'я та захворюваності, які зумовлені дією чинників навколишнього середовища та умов перебування учнів у навчальних закладах. Основні положення Санітарних регламентів для закладів освіти, ДБН «Будинки і споруди. Заклади освіти», Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу. Гігієнічні вимоги до планування, улаштування, обладнання, мікроклімату, вентиляції, освітлення та санітарно-технічного благоустрою основних приміщень навчальних закладів. Гігієнічні вимоги до навчальних меблів та їх фізіологічне обґрунтування. Правила маркування парт, інших начальних меблів та розсаджування дітей. Основні профілактичні заходи щодо покращання санітарно-гігієнічних умов перебування дітей у сучасних навчальних закладах.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	**Назва теми**	**Кількість годин**		**Згідно з розкладом**
		о/д.ф.	**з.ф.**	
1	***2***	***3***	***4***	***5***
Лекція 1	Тема. Вступ. Значення анатомії, фізіології дітей з основами гігієни та фізичної культури для професійної підготовки педагогів.	2	2	*щотижня*
Лекція 2	Тема. Загальний огляд будови і функцій організму. Організм людини як єдине ціле	2		*щотижня*
Лекція 3	Тема. Загальні закономірності росту та розвитку дітей і підлітків	2		*щотижня*
Практичне заняття 1	Тема. Загальні закономірності росту та розвитку дітей і підлітків 1.Поняття про онтогенез. Критичні періоди онтогенезу. 2.Вплив різних чинників на ріст і розвиток у постнатальньому періоді. 3.Основи вікової періодизації. Найхарактерніші риси різних періодів розвитку людини. 4.Поняття про акселерацію і ретардацію.	2	2	*1 раз на 2 тижні*

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
ЗДОРОВ'Я ТА ТУРИЗМУ

Вид заняття /роботи	**Назва теми**	**Кількість годин**		**Згідно з розкладом**
		о/д.ф.	**з.ф.**	
1	***2***	***3***	***4***	***5***
Самостійна робота	Тема. Загальний огляд будови і функцій організму. Організм людини як єдине ціле. 1. Організм людини як єдине ціле. Поняття про структурну і функціональну організацію організму. 2. Загальний огляд будови і функцій організму. Рівні організації тіла людини: клітина, тканина, органи, система органів, організм. 3. Будова і функції клітини. Будова і функції тканин.			
Лекція 4	Тема. Вікові морфофункціональні особливості опорно-рухового апарату дитини	2	2	*щотижня*
Лекція 5	Тема. Вікові морфофункціональні особливості кардіореспіраторної системи. Анатомія, фізіологія апарату голосоутворення.	2		
Практичне заняття 2	Тема. Вікові морфофункціональні особливості опорно-рухового апарату дитини. 1. Біологічне значення опорно-рухової системи. 2. Загальні відомості про скелет: форма, з'єднання, будова і хімічний склад кісток, ріст кісток, частини скелета. Вікові особливості. 3. Будова та функції скелетних м'язів. Класифікація м'язів. Анатомічні та фізіологічні особливості розвитку м'язової системи дитини.	2		*1 раз на 2 тижні*
Самостійна робота	Тема. Вікові морфофункціональні особливості кардіореспіраторної системи. Анатомія, фізіологія апарату голосоутворення. 1. Будова серця. Вікові морфологічні і функціональні особливості. 2. Показники роботи серцево-судинної системи. Вікові особливості. 3. Вікові особливості будови і функції органів дихання. 4. Регуляція дихання. Особливості збудливості дихального центру у дітей. 5. Анатомія голосового апарату (периферичного відділу апарату мовлення) та механізм голосоутворення.			
Лекція 6	Тема. Анатомія і фізіологія нервової системи дитини	2		*щотижня*
Лекція 7	Тема. Центральна нервова система. Анатомія, фізіологія і гігієна аналізаторів. Віковий аспект	2		
Практичне заняття 3	Тема. Морфофункціональні особливості організації нервової системи дитини. 1. Загальні відомості про нервову систему. 2. Будова нейрону. Класифікація нейронів. 3. Будова нейроглії, її розташування та	2	2	*1 раз на 2 тижні*

	функції. Вікові особливості. 4. Поняття про синапс. Вікові особливості будови і функціонування. 5. Поняття про рецептор, рефлекторну дугу.			
Самостійна робота	Тема. Центральна нервова система. Анатомія, фізіологія і гігієна аналізаторів. Віковий аспект. 1. Загальна будова центральної нервової системи. 2. Будова та функції відділів головного мозку: а) довгастого мозку; б) заднього мозку; в) середнього мозку; г) проміжного мозку; д) кінцевого мозку. 3. Архітектоніка кори головного мозку. Локалізація кіркових центрів. 4. Поняття про аналізатори, їх будова. 5. Зоровий аналізатор. 6. Слуховий аналізатор. 7. Внутрішні аналізатори (вестибулярний, руховий, інтероцептивний). 8. Роль мозочка у регуляції підтримки пози і локомоцій, усвідомлених рухів. 9. Таламус як колектор усіх аферентних сенсорних шляхів. Ядра таламуса, їх фізіологічна роль.			
Лекція 8	Тема. Вища нервова діяльність. Віковий аспект.	2	2	*щотижня*
Лекція 9	Тема. Анатомія, фізіологія центрального апарату мовлення.	2	2	*щотижня*
Практичне заняття 4	Тема. Анатомія, фізіологія центрального апарату мовлення. 1. Локалізація, будова центрального апарату мовлення. Роль міжпівкульової асиметрії в організації мови. 2. Анатомічні особливості мозкових центрів мови. 3. Нижні лобові звивини як рухова зона, що бере участь в утворенні усного мовлення. 4. Верхні скроневі звивини, як мовнослухова ділянка, куди надходять звукові подразники. 5. Потилична частина, як зорова зона, яка забезпечує засвоєння писемного мовлення. Фізіологічні основи мовлення. Процес сприйняття мови. 6. Аналізатори, з якими тісно пов'язаний мовно-руховий аналізатор.	2		*1 раз на 2 тижні*
Лекція 10	Тема. Вікові морфофункціональні особливості органів травної, видільної та ендокринної систем дітей	2		*щотижня*
Лекція 11	Тема. Вікові особливості обміну речовин та енергії. Гігієна харчування дітей	2		*щотижня*
Практичне заняття 5	Тема. Тема. Вікові особливості обміну речовин та енергії. Гігієна харчування дітей. 1. Поняття обміну речовин. Основні етапи.	2	2	*1 раз на 2 тижні*

	2. Особливості енергетичного обміну у дітей. 3. Особливості обміну речовин у дітей. Основний і загальний обмін. 4. Особливості білкового обміну. Потреба у білках дітей різного віку. 5. Фізіологічне значення жирів. Потреба у жирах дітей різного віку. 6. Фізіологічне значення вуглеводів. Потреба у вуглеводах дітей різного віку. 7. Роль вітамінів у обміні речовин. 8. Роль макро- і мікроелементів у обміні речовин. 9. Особливості водного обміну.			
Самостійна робота	Тема. Вікові морфофункціональні особливості органів травної, видільної та ендокринної систем дітей. 1.Вікові морфофункціональні травної системи. 2.Вікові морфофункціональні особливості травних та ендокринних залоз. 3.Вікові морфофункціональні особливості сечовидільної системи дітей.			
Лекція 12	Тема. Особливості терморегуляції у дітей різного віку. Фізіолого-гігієнічні основи рухової активності та загартовування. Значення фізичної культури у профілактиці захворювань дітей.	2		*щотижня*
Лекція 13	Тема. Фізіолого-гігієнічні основи раціонального режиму дня дітей різного віку	2	2	*щотижня*
Практичне заняття 6	Тема. Фізіолого-гігієнічні основи раціонального режиму дня дітей різного віку 1. Біоритмологічний принцип раціональної організації повсякденної діяльності людини. 2. Поняття режиму дня. Його фізіолого-гігієнічне значення. 3. Загальна характеристика основних складових режиму дня.	2		*1 раз на 2 тижні*
Самостійна робота	Тема. Особливості терморегуляції у дітей різного віку. Фізіолого-гігієнічні основи рухової активності та загартовування. Значення фізичної культури у профілактиці захворювань дітей. 1.Терморегуляція. Значення для організму. Механізм дії. Особливості у дітей різного віку. 2.Поняття загартовування. Гігієнічне значення загартовування. 3.Поняття про рухову активність. Біологічна потреба у русі у залежності від віку та статі дітей. Нерозривність зв'язку між мовним і руховим розвитком дитини. 4.Основні фактори, що формують звичну рухову активність дітей. Гігієнічне нормування рухової активності дітей. 5.Основні завдання фізичної культури. Значення фізичної культури у профілактиці захворювань дітей.			
Лекція 14	Тема. Фізіолого-гігієнічні основи організації освітнього процесу	2		*щотижня*

Лекція 15	Тема. Гігієнічні вимоги до умов навчання та виховання підростаючого покоління	2		*щотижня*
Практичне заняття 7	Тема. Тема. Фізіолого-гігієнічні основи організації освітнього процесу/ 1.Гігієнічна оцінка організації навчального процесу у закладах дошкільної освіти. 2.Гігієнічна оцінка організації навчального процесу у закладах загальної середньої освіти. 3.Гігієнічна оцінка розкладу уроків.	2	2	*1 раз на 2 тижні*
Самостійна робота	Тема. Гігієнічні вимоги до умов навчання та виховання підростаючого покоління 1.Основні гігієнічні принципи проєктування закладів освіти. 2.Визначення санітарно-гігієнічних вимог до земельної ділянки та будинку освітніх закладів. 3.Санітарна експертиза розміщення меблів. 4.Санітарно-гігієнічні вимоги до дитячих іграшок.			

5. Види і зміст контрольних заходів

№ змістового модуля	Види поточних контрольних заходів	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	**2**	**3**	**4**	**5**
1	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Мета та завдання анатомії, фізіології, гігієни. Зв'язок вікової фізіології з іншими дисциплінами. 2. Поняття про гігієнічний норматив. 3. Поняття про онтогенез. Критичні періоди онтогенезу. 4. Вплив різних чинників на ріст і розвиток у постнатальньому періоді. 5. Основи вікової періодизації. Найхарактерніші риси різних періодів розвитку людини. 6. Поняття про акселерацію і ретардацію.	Максимально студент може отримати 3,5 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує від 0,25 до 0,5 балів за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.	**3,5**
	Практичне завдання – виконання практичної роботи, що містить завдання аналітичного, синтетичного та індуктивного характеру	Вимоги до виконання та оформлення: Оцінюються завдання практичного заняття. Здатність використовувати під час навчання та виконання завдань базові знання про фізіологічні основи життєдіяльності організму людини, про будову та	Не більше 4 балів із розрахунку: 4 бали – за технічне виконання і за правильну, повну відповідь на питання теми; 3 бали – за технічне виконання і за відповідь з неточностями, нечіткими визначеннями понять; 2-1 бал – за технічне	**4**

		функції організму в цілому та його окремих органів і систем органів, їх взаємозв'язки між собою та зовнішнім середовищем.	виконання з неточними, неповними відповідями, непослідовним викладом матеріалу, неправильними формулюваннями і визначеннями термінології.	
Усього за ЗМ 1	**2**			**7,5**
2	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1.Функції та значення опорно-рухового апарату людини. 2.Вікові морфофункціональні особливості кістяка людини. 3. Вікова динаміка розвитку суглобів. 4. Будова і властивості м'язової тканини. 5. Особливості м'язової системи дітей.	Максимально студент може отримати 3,5 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує від 0,25 до 0,5 балів за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.	**3,5**
	Практичне завдання – виконання практичної роботи, що містить завдання аналітичного, синтетичного та індуктивного характеру	Вимоги до виконання та оформлення: Оцінюються завдання практичного заняття. Здатність використовувати під час навчання та виконання завдань базові знання про вікові морфофункціональні особливості активної і пасивної частини опорно-рухового апарату дитини та їх взаємозв'язки між собою.	Не більше 4 балів із розрахунку: 4 бали – за технічне виконання і за правильну, повну відповідь на питання теми; 3 бали – за технічне виконання і за відповідь з неточностями, нечіткими визначеннями понять; 2-1 бал – за технічне виконання з неточними, неповними відповідями, непослідовним викладом матеріалу, неправильними формулюваннями і визначеннями термінології.	**4**
Усього за ЗМ 2	**2**			**7,5**
3	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Будова серця. Вікові морфологічні і функціональні особливості. 2. Фізіологічні особливості міокарду. 3. Загальна будова кровоносних судин. 4. Кола кровообігу. 5. Показники роботи серцево-судинної системи. Вікові особливості. 6. Регуляція кровообігу.	Максимально студент може отримати 3,5 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує від 0,25 до 0,5 балів за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.	**3,5**

		7. Склад крові. Вікові особливості. 8. Біологічне значення дихання. Типи дихання. 9. Дихальні рухи (механізм вдиху і видиху). Глибина і частота дихання. 10. Газообмін у легенях і тканинах. 11. Регуляція дихання. Особливості збудливості дихального центру у дітей. 12. Вікові особливості будови і функції органів дихання. 13. Анатомія, фізіологія апарату голосоутворення		
	Практичне завдання – виконання практичної роботи, що містить завдання аналітичного, синтетичного та індуктивного характеру	Вимоги до виконання та оформлення: Оцінюються завдання практичного заняття. Здатність використовувати під час навчання та виконання завдань базові знання про будову та функції серцево-судинної системи та системи зовнішнього дихання дитини, їх взаємозв'язки між собою та зовнішнім середовищем.	Не більше 4 балів із розрахунку: 4 бали – за технічне виконання і за правильну, повну відповідь на питання теми; 3 бали – за технічне виконання і за відповідь з неточностями, нечіткими визначеннями понять; 2-1 бал – за технічне виконання з неточними, неповними відповідями, непослідовним викладом матеріалу, неправильними формулюваннями і визначеннями термінології.	**4**
Усього за ЗМ 3	**2**			**7,5**
4	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Загальні відомості про нервову систему. Будова, розвиток і функціональне значення різних відділів нервової системи. 2. Вікові особливості структури і функції нервової системи. 3. Поняття про рефлекс, рефлекторну дугу, збудження і гальмування, іррадіацію й індукцію в ЦНС. 4. Властивості нервових центрів та процеси координації у ЦНС. 5. Значення сенсорних систем для організму людини. 6. Анатомія, фізіологія	Максимально студент може отримати 3,5 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує від 0,25 до 0,5 балів за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.	**3,5**

		центрального відділу мовленнєвого апарату.		
	Практичне завдання – виконання практичної роботи, що містить завдання аналітичного, синтетичного та індуктивного характеру	Вимоги до виконання та оформлення: Оцінюються завдання практичного заняття. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання про будову та функції нервової системи, взаємодію між ЦНС і периферичною НС та зовнішнім середовищем, про будову та функціонування центрального відділу мовленнєвого апарату.	Не більше 4 балів із розрахунку: 4 бали – за технічне виконання і за правильну, повну відповідь на питання теми; 3 бали – за технічне виконання і за відповідь з неточностями, нечіткими визначеннями понять; 2-1 бал – за технічне виконання з неточними, неповними відповідями, непослідовним викладом матеріалу, неправильними формулюваннями і визначеннями термінології.	**4**
Усього за ЗМ 4	**2**			**7,5**
5	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Вікові морфофункціональні особливості травної системи. 2. Поняття про раціональне харчування. Роль основних нутрієнтів у харчуванні дітей. 3. Обмін речовин як основна функція життя. 4. Гігієна харчування дітей. 5. Вікові морфофункціональні особливості ендокринної системи. 6. Вікові морфофункціональні особливості видільної системи.	Максимально студент може отримати 3,5 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує від 0,25 до 0,5 балів за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.	**3,5**
	Практичне завдання – виконання практичної роботи, що містить завдання аналітичного, синтетичного та індуктивного характеру	Вимоги до виконання та оформлення: Оцінюються завдання практичного заняття. Здатність використовувати під час навчання та виконання завдань базові знання про будову та функції травної системи, особливості обміну речовин у дітей, потребу у основних нутрієтах.	Не більше 4 балів із розрахунку: 4 бали – за технічне виконання і за правильну, повну відповідь на питання теми; 3 бали – за технічне виконання і за відповідь з неточностями, нечіткими визначеннями понять; 2-1 бал – за технічне виконання з неточними, неповними відповідями, непослідовним викладом	**4**

			матеріалу, неправильними формулюваннями і визначеннями термінології.	
Усього за ЗМ 5	**2**			**7,5**
	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Фізіолого-гігієнічне обґрунтування режиму дня дітей. 2. Фізіолого-гігієнічні основи організації освітнього процесу.	Максимально студент може отримати 3,5 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує від 0,25 до 0,5 балів за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.	**3,5**
	Практичне завдання – виконання практичної роботи, що містить завдання аналітичного, синтетичного та індуктивного характеру	Вимоги до виконання та оформлення: Оцінюються завдання практичного заняття. Здатність використовувати під час навчання та виконання завдань базові знання про фізіолого-гігієнічне обґрунтування режиму дня дітей, фізіолого-гігієнічні основи організації освітнього процесу.	Не більше 4 балів із розрахунку: 4 бали – за технічне виконання і за правильну, повну відповідь на питання теми; 3 бали – за технічне виконання і за відповідь з неточностями, нечіткими визначеннями понять; 2-1 бал – за технічне виконання з неточними, неповними відповідями, непослідовним викладом матеріалу, неправильними формулюваннями і визначеннями термінології.	**4**
Усього за ЗМ 6	**2**			**7,5**
	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Фізіолого-гігієнічні основи рухової активності дітей. 2. Значення фізичної культури у профілактиці захворювань. 3. Особливості терморегуляції у дітей різного віку. 4. Фізіолого-гігієнічні основи організації загартовування дітей.	Максимально студент може отримати 3,5 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує від 0,25 до 0,5 балів за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.	**3,5**
	Практичне завдання – виконання практичної роботи, що	Вимоги до виконання та оформлення: Оцінюються завдання практичного заняття. Здатність використовувати	Не більше 4 балів із розрахунку: 4 бали – за технічне виконання і за правильну, повну відповідь на	**4**

	містить завдання аналітичного, синтетичного та індуктивного характеру	під час навчання та виконання завдань базові знання про гігієнічне нормування рухової активності дітей, значення фізичної культури у профілактиці захворювань та фізіолого-гігієнічні основи загартовування дітей.	питання теми; 3 бали – за технічне виконання і за відповідь з неточностями, нечіткими визначеннями понять; 2-1 бал – за технічне виконання з неточними, неповними відповідями, непослідовним викладом матеріалу, неправильними формулюваннями і визначеннями термінології.	
Усього за ЗМ 7				**7,5**
	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Чинники та умови навколишнього середовища і навчально-виховного процесу, що впливають на здоров'я дітей і підлітків. 2. Основні положення нормативних документів, що регламентують гігієнічні вимоги до умов навчання та виховання підростаючого покоління (Санітарних регламентів для закладів освіти та ін.)	Максимально студент може отримати 3,5 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує від 0,25 до 0,5 балів за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.	**3,5**
	Практичне завдання – виконання практичної роботи, що містить завдання аналітичного, синтетичного та індуктивного характеру	Вимоги до виконання та оформлення: Оцінюються завдання практичного заняття. Здатність опрацювання нормативних гігієнічних документів, гігієнічних вимог до планування, улаштування, обладнання, мікроклімату, вентиляції, освітлення та санітарно-технічного благоустрою основних приміщень навчальних закладів.	Не більше 4 балів із розрахунку: 4 бали – за технічне виконання і за правильну, повну відповідь на питання теми; 3 бали – за технічне виконання і за відповідь з неточностями, нечіткими визначеннями понять; 2-1 бал – за технічне виконання з неточними, неповними відповідями, непослідовним викладом матеріалу, неправильними формулюваннями і визначеннями термінології.	**4**
Усього за ЗМ 8	**2**			**7,5**
Усього за змістові модулі	**12**			**60**
Підсумковий контроль				

Залік	Теоретичне завдання (підсумкове залікове тестування на платформі Moodle)	Питання для підготовки: 1. Мета та завдання вікової фізіології. Зв'язок вікової фізіології з іншими дисциплінами. 2. Методи фізіологічних досліджень. 3. Поняття про гігієнічний норматив, об'єкти, що підлягають нормуванню, значення у проведенні профілактичних заходів. 4. Значення знань гігієни для формування професійного мислення та практичної діяльності. 5. Місце фізичної культури в загальній культурі людства. 6. Поняття про онтогенез. Критичні періоди онтогенезу. 7. Вплив різних чинників на ріст і розвиток у постембріогенезі. 8. Основи вікової періодизації. Найхарактерніші риси різних періодів розвитку людини. Поняття про акселерацію і ретардацію.	*Тестові завдання* містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує 1 бал за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді. Максимально 32 бали.	**32**
	Практичне завдання	Публічна презентація обґрунтованого з точки зору морфофункціональних особливостей дітей плану впровадження здоров'язбережувальних (гігієнічних) заходів у закладах освіти.Зміст, вимоги до оформлення	3-4 бали – відповідь студента неповна, неглибока, містить неточності, недостатньо чіткі і правильні формулювання термінів, порушення послідовності у викладі матеріалу, студент відчуває труднощі при застосуванні теоретичних знань при рішенні практичних завдань; 5-7 балів – відповідь студента досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності, недостатня чіткість у визначенні понять; 8-9 балів – відповідь бездоганна за змістом, формою, обсягом. Відповідь повна, глибока з елементами аналізу, творчості, логічна і послідовна. Студент	**8**

			доцільно використовує вивчений матеріал при рішенні практичних завдань, робить узагальнюючі висновки.	
Усього за підсумковий контроль				**40**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Антонік В.І. Антонік І.П. Андріанов В.Є. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 336 с.
2. Вікова анатомія та фізіологія людини : навчальний посібник / Т. Є. Комісова та ін. Харків : ФОП Петров В. В., 2021. 112 с.
3. Вікова фізіологія : підручник / за ред. П.Д. Плахтія. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 340 с.
4. Вікова фізіологія та шкільна гігієна : навч.-метод. посібник / уклад. : Любов Корінчак. Умань : Візаві, 2018. 320 с.
5. Анатомія, фізіологія дитини з основами гігієни та фізичної культури : методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Спеціальна освіта» спеціалізації «Логопедія» освітньо-професійної програми «Логопедія» / уклад. : В.В. Дорошенко. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. 100 с.

Додаткова:

1. Алєксєєва Т.М. Вікова фізіологія та валеологія : курс лекцій. Кременчук : Методичний кабінет, 2019. 115 с.
2. Анатомія та фізіологія дитячого організму. Основи медичних знань. Валеологія : навч.-метод. посіб. / Н.І. Коцур, Л.П. Товкун, Н.І. Годун, О.М. Миздренко. Переяслав-Хмельницький : О.М. Лукашевич, 2014. 322 с.
3. Боярчук О. Д. Фізіологія (ВНД та вікова) з основами генетики : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луганськ : ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2014. 374 с.
4. Грицуляк Б.В., Грицуляк В.Б. Анатомія і фізіологія людини : навчальний посібник. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет. 2021. 135 с.
5. Помогайбо В., Петрушов А., Власенко Н. Основи антропогенезу : підручник. Київ : Академвидав, 2015. 142 с.
6. Шелепенко О.І. Біологія людини в таблицях і схемах. Біологія. 2020. №25/26/27. С.62–68.
7. Anatomical Differences between Children and Adults. International Journal of Scientific Research and

Management (IJSRM). 8(5): 355-359, 2020.
8. Ian Peate, Elizabeth Gormley-Fleming. Fundamentals of Children and Young People's Anatomy and Physiology : A Textbook for Nursing and Healthcare Students, Second Edition. John Wiley & Sons Ltd. Published, 2021. 528 p.

Інформаційні ресурси

1. Аносов В.Х., Хоматов Н.Г., Сидоряк В.Г. Вікова фізіологія з основами шкільної гігієни. URL: lib.mdpu.org.ua/.../anosov_vkh_khomatov_ng_sidorjak_vkova_fzologja_z_osnovami_s hklno_ggni.html.
2. ДБН В.2.2-3:2018 «Заклади освіти. Будинки і споруди». URL: https://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2018/08/DBN-V22-3-2018.pdf
3. Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку : Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2021-%D0%BF#Text
4. Про затвердження Норм фізіологічних потреб населення України в основних харчових речовинах і енергії : наказ Міністерства охорони здоров'я України. 2017. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1206-17#Text
5. Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів : наказ Міністерства охорони здоров'я України. 2016. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text
6. Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства охорони здоров'я України. 2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.
Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Будь ласка, беріть участь у обговоренні, навіть якщо соромитеся чи не впевнені у своїх знаннях!
Пропуски можливі лише з поважної причини. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.
Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.
Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Накопичення відпрацювань неприпустиме! За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності
Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті
Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем). Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.
Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну на пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу dornika@i.ua. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем. Адреси типу user123@gmail.com не приймаються!

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
ЗДОРОВ'Я ТА ТУРИЗМУ

Додаткова інформація
ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2026-2027 н. р. доступний за адресою: http://surl.li/afeagu.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: https://tinyurl.com/y9tve4lk.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9pkmmp5. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: https://tinyurl.com/ycds57la.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення

конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://tinyurl.com/57wha734. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/yd6bq6p9; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9r5dpwh.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://tinyurl.com/ydhcsagx.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ
Наукова бібліотека: http://library.znu.edu.ua. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

Система ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): https://moodle.znu.edu.ua
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.
У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.
Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: http://sites.znu.edu.ua/child-advance/
Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim
Школа Конфуція (вивчення китайської мови): http://sites.znu.edu.ua/confucius